

Het lied van de walvis

Van dezelfde auteur:

Dagboek van Don Juan

Douglas Carlton Abrams

HET LIED VAN DE WALVIS

the house of books

Oorspronkelijke titel

Eye of the Whale

Uitgave

Atria Books, A Division of Simon & Schuster, Inc.

Copyright © 2009 by Idea Architects

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2010 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Vertaling

Monique de Vré

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer bno, Amsterdam

Omslagfoto

Corbis/HillCreek Pictures

Foto auteur

© Dina Scoppettone

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 2818 9

D/2010/8899/140

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor alles wat jong is en iedereen die dat probeert te beschermen –
maar vooral voor mijn kinderen Jesse, Kayla en Eliana*

Leviathan

... op aarde heeft hij zijns gelijke niet
... zal hij zachte woorden tot u spreken?

– Job 41

aan de lezer

Hoewel dit boek aan mijn fantasie ontsproten is, werd ik geïnspireerd door bultrugwalvissen die in 1985 en 2007 de Californische rivier de Sacramento in zwommen. De beschrijving van het gedrag en de intelligentie van walvissen is gebaseerd op recent onderzoek naar wat we wel en niet te weten kunnen komen over deze reuzen van de diepzee. Ook de ontdekkingen met betrekking tot de verstoring van het hormoonstelsel en het milieu die in het verhaal aan de orde komen, zijn gebaseerd op duizenden goedgedocumenteerde onderzoeken. Ik had deze roman nooit kunnen schrijven zonder de deskundigheid en begeleiding van tientallen wetenschappers, artsen, geleerden en journalisten die zich onvermoeibaar inzetten om de waarheid over wat er met de zee- en landdieren op aarde aan de hand is, boven tafel te krijgen. Ik heb op mijn bescheiden wijze geprobeerd hen in mijn dankwoord hiervoor te bedanken. Je kunt op www.DouglasCarltonAbrams.com meer lezen over hun onderzoek en de feiten waarop het verhaal gebaseerd is. Het is van het allergrootste belang dat we inzicht krijgen in dit onderzoek en het verhaal dat het ons vertelt over de toekomst van het leven op onze planeet.

proloog:

Sirenenzang

23.14 uur

Donderdag 15 februari

In de buurt van Socorro Island, Stille Oceaan, bij de kust van Mexico

18°48'N, 110°59'W

Heldere nacht, wind ZW 5 knopen

Apollo zweefde geluidloos in het water terwijl een school van honderden hamerhaaien in het visrijke opborrelende water om hem heen cirkelden...

Zijn massieve twaalf meter lange lichaam hing net onder het wateroppervlak, gewiegd door de deining van de zee...

Het maanlicht filterde door het donkere nachtelijke water...

Iedere centimeter van zijn huid spande zich in om te luisteren...

Wachtte...

Stilte...

Alleen het langzame geklop van zijn reusachtige hart, het trage ritme dat in zijn schedel bonsde...

Langzaam dreef zijn staart omhoog totdat hij ondersteboven hing, zijn drieënhalve meter lange borstvinnen naar buiten gekeerd, zodat er een kruisvorm ontstond...

Bijna onmerkbaar om zijn as wentelend... begon hij weer te zingen...

Geratel en gekreun, geroep en gefluit brachten het water tot leven met de pulserende kracht van het lied...

De echo's kwamen in snelle opeenvolging terug van de zeebodem en onthulden hem het aanzien van de diepte...

Dan weer stilte...

Eindelijk... Daar hoorde hij twee andere mannetjes zingen... Ze versterkten het geluid...

Toen kwamen er meer – mannetjes en vrouwtjes, jong en oud – naderbij gezwommen...

De Pacific Squall deinde op de met witte schuimkoppen bekroonde golven. De stalen romp van de onderzoeksboot trilde door het lied van de walvis. De onaardse muziek stroomde uit de speakers die aan de wanden vastgebonden waren, terwijl walvisbioloog John Maddings op de cello meespeelde. Zijn verweerde vingers, met grijs wordende haren om alle knokkels, drukten de snaren op de hals alsof hij de cello ritmisch de pols voelde. De andere hand wiegde de gevoelige strijkstok over de snaren in een hypnotiserende melodie.

Met gesloten ogen en het hoofd scheef van concentratie speelde Maddings moeiteloos mee met het lied van dit jaar. Hij was uit muzikale nieuwsgierigheid begonnen met het begeleiden van walvismuziek, maar het was een krachtige onderzoeksmethode gebleken die hem toegang tot en inzicht in de structuur gaf op een wijze die niet mogelijk was met zijn technisch zeer geavanceerde spectrografische software. Het paarseizoen was nog maar zes weken op gang, maar hij kende het gezang van dit jaar dat zich langzaam ontwikkelde al bijna uit het hoofd.

Hoewel hij veel soorten walvissen had bestudeerd, was er niets dat met het lied van de bultrug te vergelijken was. Het ritme was afgestemd op dat van de golvende oceaan; de indringende klanken gaven een stem aan de diepten.

Plotseling hield Maddings op met spelen. Snel legde hij de cello in de koffer en sprintte naar de computerconsole. Zijn trillende vingers knipten een bureaulamp aan. De lamp wierp een kring van licht op een computer, een zwarte synthesizer en een foto van een vrouw van in de vijftig met grijs haar en een stralende lach die haar jaren jonger maakte.

Gespannen draaide Maddings aan de zwarte knoppen van de opnameapparatuur. Hij kon niet geloven welke klanken er uit de richthydrofoon kwamen. Deze in de kiel ingebouwde onderwatermicrofoon ving de geluiden op die in de zee weerklonken. Maddings controleerde of de apparatuur aan het opnemen was en pakte toen de zwarte joystick. Hij draaide de hydrofoon 360 graden. In alle richtingen was het lied hetzelfde – in iedere richting was het lied nieuw.

‘Zet de sonoboeien aan, makker. Zet de sonoboeien aan.’ Maddings blafte zichzelf opdrachten toe in wat er nog over was van zijn Britse accent na jaren in het buitenland te hebben vertoefd. Hij was

alleen: de andere leden van de bemanning sliepen of waren op het dek.

Maddings kneep zijn ogen tot spleetjes om zijn geest volledig te richten op de geluiden die via de sonoboeien binnenkwamen. De vrijgegeven sonoboeien, die door de Amerikaanse marine werden gebruikt om vijandelijke onderzeeërs te detecteren, stelden de zeebiologen nu in staat om walvissen op te sporen in de uitgestrekte oceaan. Het leed geen twijfel: het lied was beslist drastisch aan het veranderen.

Een golf van opwindning sloeg door Maddings' lichaam; zijn handen werden warm en zijn ademhaling werd sneller. Een stem in zijn hoofd zei waarschuwend: *je bent te oud om opgewonden te raken over iets wat gewoon verbeelding kan zijn of gebrekkige apparatuur of allebei*. Maar hij geloofde deze leugenachtige stem niet.

Maddings veegde een straaltje zweet van zijn voorhoofd. Hij had zich in geen veertig jaar zo gevoeld, niet sinds de dag waarop hij en een collega hadden ontdekt dat de geluiden die de mannelijke bultrug maakte in feite gezangen waren met een herkenbare structuur. Veertig jaar studie had herhaaldelijk uitgewezen dat de gezangen zich in de loop van een seizoen, en soms zelfs in de loop van enkele jaren, geleidelijk ontwikkelden. Er werden door individuele zangers nieuwe muzikale frasen geïntroduceerd, die geleidelijk door alle mannetjes werden overgenomen, maar er werden niet plotsklaps hele liederen vervangen. Wat Maddings over de speakers hoorde, sprak veertig jaar zorgvuldig onderzoek tegen.

Hij controleerde het opnameniveau nog een keer. De klanken werden luider naarmate de onderwatermicrofoon meer zangers opving. Hij zette het volume wat zachter om vervorming tegen te gaan; de lichtjes waren nu groen en schoten niet meer in het rood. Maddings had bevestiging nodig. Hij pakte de waterdichte koffer en haalde de satelliettelefoon eruit. Uit zijn hoofd draaide hij het nummer van zijn naaste medewerker in het Oceanographic Institute van Woods Hole.

‘Mike, met Maddings. Sorry dat ik je wakker maak. Er is iets... er is iets ongekenks gaande.’

‘Maddings, wat leuk om wat van je te horen. Als jij het over iets ongekenks hebt dan moet het wel zo ongeveer een wonder zijn.’

Maddings wist dat ze allebei niet in wonderen geloofden, maar hij had Mike nog maar één keer eerder midden in de nacht wakker gemaakt, en dat had hun beider loopbaan voor altijd bepaald. Mis-

schien was Mike daarom zo ongewoon beleefd, ondanks het nachtelijk uur. ‘Wat is er aan de hand?’

‘Ik ben nog in Socorro opnamen aan het maken. Het gezang verandert snel. Mike, wat ze gisteren zongen is verdwenen. Ineens zingt de bultrugpopulatie een totaal nieuw lied.’

‘Dat kan niet.’

‘Ik weet het. Ik bel jou om erachter te komen of jij gehoord hebt dat er iets dergelijks gaande is. Ik wil weten of er anderen zijn die het hebben opgemerkt.’

‘Wacht eens, er was een paar dagen geleden wat onenigheid hierover op WhaleNet. Ik heb jouw research aangehaald om haar op haar nummer te zetten.’

‘Haar?’

‘Die vroegere postdoctoraalstudent van jou in Bequia.’

‘Elizabeth...’ zei Maddings zachtjes. Met een warme glimlach op zijn gezicht schudde hij vol verbazing en voldoening zijn hoofd. Elizabeth, wie anders, dacht hij. De briljante Elizabeth.

Elizabeths gezicht kwam hem weer voor de geest. Haar ongewone afkomst – half Joods, half Noord-Amerikaans indiaans – zorgde ervoor dat haar mooie gezicht bijna Aziatisch leek. Hoe ze ooit aan een degelijke Ierse naam als McKay was gekomen, zou hij wel nooit weten, maar de Ieren kwamen zo ongeveer overal. Elizabeth was niet alleen aantoonbaar de meest begaafde postdoctoraalstudent die hij ooit les had gegeven, maar ze was ook een geweldige violiste en een onmisbaar lid van zijn, zoals hij het noemde, onderzoekskwartet geweest. Dat wil zeggen: totdat ze met haar echtgenoot, die arts was, naar de andere kant van het land was gereisd omdat hij daar zijn co-schappen ging lopen. Het was een groot verlies voor het instituut en voor hemzelf geweest. Hij kreeg altijd een innige band met zijn studenten, wat een ware handicap was, want ze verlieten hem stevast om hun loopbaan elders te vervolgen.

‘Professor Maddings! Kom gauw!’ De stem vanaf het dek weerklonk door de metalen gang.

‘Ik bel je nog, Mike.’

Maddings voelde de scherpe pijn in zijn niet al te jonge knieën toen hij met grote sprongen de trap op rende en zo ongeveer tegen de wand van het schip aan struikelde, zijn ogen gericht op het omringende water. Als hij niet zo’n pijn in zijn gewrichten had gehad, zou hij ge-

zwoeren hebben dat hij droomde. Eén walvis zien spuiten was altijd al bijzonder, maar om er zoveel tegelijk te zien, dat was nauwelijks te bevatten.

Toen hij uitgezongen was, sloeg Apollo met zijn enorme staart heen en weer, zijn vijftig ton zware lijf recht het water uit stuwend...

Zijn zwarte, glanzende huid schitterde in het maanlicht, terwijl het witte schuim als een waterval van hem af droop...

Zijn vleugelachtige vinnen werden langzaam zijwaarts geheven en hij begon te draaien...

Hij draaide rond op zijn vierenhalve meter brede staart, de rug gekromd, het water van zijn lichaam spetterend...

Even stond de tijd stil... Gewichtloos hing hij in het maanlicht...

Toen viel zijn aan de zwaartekracht onderhevige massa, die weigerde nog langer in de lucht te blijven, terug in zee...

Een keiharde klap... Witte lavagolven... Zijn staartvin strekte zich uit naar de hemel en ten slotte werd zijn lichaam verzwolgen door het donkere water...

Overal om hem heen begonnen de anderen zijn voorbeeld te volgen... Talloze walvissen sprongen onder de volle maan uit het water...

Hun lichaam kwam los van het water in een eindeloze cyclus van vliegen en vallen, alsof ze uit het zilveren water geslingerd werden...

Ten slotte bereikte de maan haar hoogste stand...

Apollo en twee andere mannetjes begonnen snel bij de rest van de groep vandaan te zwemmen...

De anderen zouden hen de dagen en weken daarna naar het noorden volgen...

Maar Apollo's bestemming zou anders zijn dan die van de anderen...

1

12.00 uur

Vijf dagen eerder

Zaterdag 10 februari

Shark Bay, Bequia, Caribische Zee

13°01'N, 61°12'W

‘Daar, Liza!’ Milton wees naar de baai. Elizabeth McKay zag de fontein voordat hij in de wind verwaaiide. De pijnlijke vermoeidheid in haar benen van vijf uur staan en de horizon afspeuren verdween toen de opwinding van de jacht begon.

Ze keek door haar grote waterbestendige verrekijker. Het middaglicht weerkaatste als glasscherven van het water en deed haar blauwe ogen branden, maar ze dwong haar ogen zich nog verder open te sperren om meer informatie in zich op te nemen. Ze knee enthousiast in het harde rubber toen ze de rug van de walvis in het water zag drijven op de plek waar hij boven was gekomen.

‘Draai hem tegen de wind in,’ zei ze terwijl ze zich schrap zette door haar been tegen de bank te drukken.

Milton was al op haar commando vooruitgelopen en stuurde naar de windzijde van de walvis. Het was bijna niet te geloven dat er acht jaar was verstreken sinds ze waren gaan samenwerken, in het jaar waarin ze de Noord-Atlantische bultruggen was komen bestuderen in hun zuidelijkste paargebieden. Met Milton had ze een schat aan toewijding gevonden: hij had haar onvermoeibaar door de gevaren heen geloodst waaraan zij en haar studieobjecten in deze wateren waren blootgesteld.

De oude buitenboordmotor van 35 pk maakte een zacht gierend geluid toen Milton zijn geliefde felgroene boot de passaatwind in

draaide die deze oostelijke wateren van de Caribische Zee onafgebroken teisterde.

Elizabeth keek om naar de groene bergen die puntig uit het water oprezen en een scherpe richel vormden die zich over het hele eiland uitstreckte als de ruggengraat van een uitgemergeld dier. Bequia, of 'Bikwee', zoals de bewoners het uitspraken, betekende in het plaatselijke dialect 'Wolkeneiland', maar vandaag was er geen wolkje te bekennen. Het land was dichtbebost, voornamelijk met de knoestige en door de wind kromgegroeide stammen van de witte ceder, die de scheepsbouwers eigenhandig selecteerden om er de ribben voor hun aan de voor- en achterzijde spitse zeilboten van te maken. Vanuit de boot kon Elizabeth ook torenhoge palmbomen en stekelige cactussen zien, evenals vrolijk gekleurde huizen tegen de steile hellingen en om de vlakke havens. De daken waren afgedekt met golfplaat, dat door de eilandbewoners gebruikt werd om regenwater op te vangen.

Milton zette de motor af en ze dreven in stilte terug naar de plek waar ze de walvis hadden zien spuiten. 'De walvis hij niet ver nu,' zei Milton, met het warme accent van de eilandbewoner – een kruising tussen de Schotse tongval en de Jamaicaanse lijsigheid. Wanneer Elizabeth Bequianen met elkaar hoorde praten, kon ze hen soms moeilijk verstaan. Maar wanneer Bequianen met niet-eilandbewoners spraken, probeerden ze vaak 'netjes' te spreken, zoals ze dat noemden. 'Daar de walvis!' schreeuwde Milton.

Elizabeth keek in de richting van zijn uitgestrekte wijsvinger en zag de glinsterende rug en rugvin op het moment dat de walvis begon te duiken. Ze haalde gauw de camera uit de gele waterdichte koffer en trok er gespannen de lenskap af. Zou ze een goede opname kunnen maken? Zou ze hem herkennen? Ze drukte de ontspanknop een eindje in. Terwijl het beeld zich scherp stelde, kwam de staartvin boven en zag ze het patroon op de staart. Ze hield haar adem in en maakte een aantal foto's, maar ze kon haar enthousiasme nauwelijks bedwingen. De staart sneed door het wateroppervlak en ze schreeuwde naar achteren: 'Het is Echo, Milton! Het is Echo!'

Ze vergrootte de digitale opname op het schermje van de camera om het haarzelf te bewijzen, maar de drie lijnen op de linkerkant van zijn staartvin waren onmiskenbaar. Met een beetje fantasie leken ze op de steeds groter wordende kringen van een radarscherm. Deze duidelijke tekening had Elizabeth ertoe gebracht om hem tijdens haar

eerste veldwerkseizoen met professor Maddings de naam Echo te geven. Toen ze zijn unieke staarttekening in de staartvincatalogus invoerde, had dat haar lot bezegeld als wetenschapper die in de ban is van de opwinding van ontdekkingen en natuurpatronen.

Elizabeth speurde door haar zwarte verrekijker centimeter voor centimeter het water af om te zoeken naar de dunne witte pluimen die maar even in de lucht bleven hangen. Echo kon wel twintig minuten onder water blijven en overal binnen een straal van enige kilometers opduiken. Haar maag draaide zich om bij de gedachte dat ze op haar laatste dag op het eiland de kans zou missen om met Echo te zwemmen.

Iedere minuut die Elizabeth op Echo wachtte, voelde als een uur, maar ze durfde niet te vroeg het water in te gaan en het risico te lopen hem uit het oog te verliezen. Ze reikte Milton de verrekijker aan en deed haar gele zwemvliezen aan haar voeten. Haar met lood verzwaarde duikgordel drukte op haar heupen. Ze spuugde in haar duikmasker en plaatste het op haar voorhoofd, klaar om op ieder moment stilletjes de zee in te glijden. Ze had haar lange zwarte haar al gevlochten, maar ze veegde een paar onhandelbare slierten uit haar gezicht en stopte ze achter haar oren.

Met haar duikmasker en snorkel was ze beperkt tot de grenswereld van het wateroppervlak. Maar bij diepzeeduiken zouden de onvermijdelijke belletjeswolken vervelend zijn voor de walvissen en bovendien haar opnamen verstoren. Ze was al een echte expert in vrijduiken geworden en kon haar adem ieder jaar langer inhouden. Iedere beweging werd precies en rustig uitgevoerd. Geluid kan in het water grote afstanden afleggen, in tegenstelling tot licht. Het gehoor is voor walvissen daarom even belangrijk als het zicht is voor mensen. Ze wilde Echo niet afschrikken; in deze wateren had niet iedereen goede bedoelingen.

Zoals op vele andere kleine, afgelegen Caribische eilanden was bijna iedereen op Bequia afhankelijk van de zee voor zijn levensonderhoud. Hoewel sommigen meesterscheepsbouwers waren wier vakmanschap alom hoog stond aangeschreven, waren de meesten eenvoudige vissers. Maar een handjevol mannen zette de honderd jaar oude traditie voort die hun voorvaderen aan boord van de Amerikaanse walvisvaarders hadden geleerd. Ze joegen in kleine zeilboten en gebruikten daarbij ouderwetse harpoenen. De International Whaling Commission (Internationale Walvisvaart Commissie, iwc) had hun toegestaan vier

walvissen per jaar te vangen. Dat was een klein aantal in vergelijking met het aantal dat de Japanners en de Noren mochten vangen, die elk honderden walvissen per jaar doodden.

In de verte zag Elizabeth het Japanse visfabrieksschip dat het hele seizoen al met sleepnetten in deze wateren viste. Haar kaak verstrakte. Ze wist dat ze op het eiland ontwikkelingsgeld aanboden om toegang tot de visserij te krijgen en God mocht weten wat nog meer. Ze hadden zelfs het walvisstation gefinancierd.

Toen Elizabeth acht jaar geleden voor het eerst in de hechte gemeenschap van Bequia kwam, had ze al snel ontdekt dat als ze enige hoop wilde hebben haar onderzoek te kunnen doen, ze vriendschap zou moeten sluiten met de walvisjagers – de plaatselijke helden die de reuzen bevochten.

Naarmate ze de walvisvaarders leerde kennen, had zich tussen hen een wederzijds respect ontwikkeld. Milton had haar gewaarschuwd niet te vriendschappelijk om te gaan met zijn halfbroer Teo, die kapitein van een walvisvaarder en een rokkenjager was. Elizabeth vond dat ze goed op zichzelf kon passen en tot haar verrassing had kapitein Teo heel wat kennis over de walvissen in huis. Het waren niet voor niets de walvisvaarders van Bequia geweest die terecht hadden vermoed dat het de mannetjes waren die in de diepte floten – het woord dat zij voor zingen gebruikten.

Elizabeth bleef door haar verrekijker de horizon afzoeken. Ze had kapitein Teo er net zo een gegeven toen het erop leek dat hij de jacht misschien zou opgeven en walvisexcursies zou gaan organiseren. Elizabeth had hem uitgelegd dat je de walvissen kon identificeren aan de hand van de patronen op hun staartvin, als een vingerafdruk, en hij had haar verteld hoe goed walvismoeders voor hun jongen zorgden. Toen ze zo met elkaar kennis uitwisselden, raakten ze bevriend en werden ze ten slotte minnaars. Het was voor haar nog steeds moeilijk te geloven dat ze verliefd was geworden op een walvisvaarder. Ze had kunnen ontsnappen aan zijn knappe gezicht en betoverende ogen, waarvan het ene groen en het andere blauw was. Ze had de warmte en zelfverzekerdheid van zijn eilandlach kunnen weerstaan. Maar uiteindelijk was ze gevallen voor zijn liefde voor de zee en zijn gretige verlangen die met haar te delen.

Twee maanden lang hadden haar verlangen en haar twijfel met elkaar geworsteld als roofdier en prooi. Elizabeth had hun relatie per

telefoon beëindigd op de dag nadat ze in Boston Frank had ontmoet. Ze wist dat ze in de veiligheid van Franks omarming een leven kon creëren en een gezin kon stichten. In weerwil van wat Frank zei, wilde ze wel degelijk een gezin. Zes jaar was nog niet zo'n lange tijd om getrouwd te zijn en Elizabeth redeneerde dat er nog meer dan genoeg tijd was om kinderen te krijgen wanneer ze haar proefschrift af had.

Eindelijk kwam de fontein: hij was maar vijftien meter bij haar vandaan. Elizabeth gooide haar waterbestendige notitieblok aan de kant. Ze hees zich overboord en liet zich met gespannen biceps langzaam in het water zakken.

'Let op de haaien,' zei Milton zacht toen hij haar de videorecorder aanreikte. 'Is veel in deze wateren.'

'Daar hoeft je me niet aan te herinneren.' Elizabeth nam de zware grijze waterdichte behuizing aan die haar videocamera beschermde. Ze wilde dat Milton niet elke keer dat ze het water in ging, over de haaien begon. Veel vissers konden niet eens zwemmen en Milton was nog banger voor haaien dan zij.

Elizabeth trok met één hand haar masker naar beneden en stopte het snorkelmondstuk in haar mond. Ze hoorde haar gespannen ademhaling door de blauwe plastic buis ratelen en probeerde die tot rust te brengen. Sinds ze als kind de film *Jaws* had gezien, was ze bang voor haaien geweest, wat voor een zeebioloog niet echt bevorderlijk was. Ze hield haar angst onder controle door nooit achter zich te kijken wanneer ze in het water was. Als ze dan opgegeten moest worden, wilde ze het niet van tevoren weten.

Elizabeth hield zichzelf de feiten voor die haar hielpen haar angsten te bezweren. Niet-uitgelokte aanvallen van haaien waren uiterst zeldzaam. In dit deel van de wereld kwamen voornamelijk rifhaaien voor, die zelden agressief waren. Zelfs tijgerhaaien, die wat betreft gemelde aanvallen op mensen slechts onderdeden voor de witte haaien, waren over het algemeen ongevaarlijk als je hun gedrag begreep.

Ze wist dat mensen die dachten dat de vrije natuur woest en oneindig gevaarlijk was, het mis hadden. Er was in de natuur een zeker evenwicht waarin belager en prooi in elkaars nabijheid leefden. Alleen wanneer het etenstijd was, werd de kalmte af en toe verstoord in een uitbarsting van geweld waarbij het ene dier stierf en het andere kon blijven leven. De strijd om het bestaan was onvriendelijk, maar niet wreed.

Elizabeth bewoog haar zwemvliezen langzaam en vloeiend heen en weer en probeerde zo weinig mogelijk verstoring te veroorzaken. Nog geen vijftien meter onder zich kon ze het gemarmerde licht zien dansen op het grijsbruine koraal en op een blauwe papegaaivis die snel heen en weer zwom. Het knallende geluid van de pistoolgarnalen in het rif vulde haar oren, hoewel het koraal er voor het merendeel bleek en dood uitzag. Ze werd overspoeld door een golf van triestheid toen ze zich herinnerde hoe kleurrijk de riffen waren geweest toen ze hier voor het eerst kwam. Ze dacht aan haar collega's die probeerden te begrijpen waarom de riffen hier en op andere plaatsen in de wereld sneller afstierven dan men voorspeld had. Kwam het doordat het water warmer werd? Door vervuiling? Ziekten? Niemand die het precies wist.

Ze richtte haar aandacht op de grijze behuizing van de videocamera die ze voor zich hield. Ze hield haar vinger op de opnameknop, gereed om ieder geluid en iedere beweging van Echo te registreren. Elizabeth was een van de weinige onderzoekers die de walvisgeluiden was gaan opnemen terwijl ze tegelijkertijd walvisgedrag observeerde en vastlegde. Walvissen brachten het grootste deel van hun leven door in een onbekende en verre wereld, en het kostte dan ook veel tijd en moeite om hen te bestuderen. Niettemin was het op momenten als dit opwindend werk.

Elizabeth verhoogde het tempo. Haar handen dreven spookachtig wit voor haar uit. Ze staaarde naar haar kale ringvinger. Morgen zou ze naar huis gaan, naar Californië. Hoewel ze het vreselijk vond om bij de walvissen weg te gaan, moest ze terug naar Frank. Elizabeth dacht weer aan de ruzie die ze hadden gehad op de dag waarop ze naar het eiland vertrok, en haar maag trok samen wanneer ze aan Franks ultimatum dacht.

Echo kwam uit de schaduwen tevoorschijn en onderbrak haar gedachten. Het enige wat overbleef was dit moment van ontzag. Ze zag zijn reusachtige kop, van zijn spitse snuit tot aan de kaak, die vlak voor zijn enorme borstvinnen eindigde. Het was werkelijk onmogelijk de enorme omvang van zijn lichaam te bevatten. Achter de kaaklijn, op een derde van zijn lichaam, zag ze zijn oog rustig naar haar kijken. Hoe groter een dier in de orde der natuur was, hoe kalmer het leek. Wat Elizabeth aan deze titanen van de diepzee het meest had verwonderd was niet hun kracht, maar hun zachtmoedigheid. In

haar verbeelding waren walvissen het oog van de storm waaromheen de hele wereld rept en roerde. Ze wist dat het kolossale hart van Echo slechts om de drie seconden sloeg, terwijl het hare maar doorfladderde als de vleugels van een kolibrie. Mensen waren kleine, nerveuze wezens.

Echo's staart dreef omhoog tot zijn lichaam in een hoek van vijfenveertig graden in de zanghouding hing. Toen hij zong begon Elizabeths ribbenkast te trillen. Ze legde iedere klank vast, iedere frase, en probeerde zich elk terugkerend thema uit haar eerdere opnamen van het lied van dat jaar te herinneren. Ze kwam langzaam dichterbij en het gezang werd luider.

Ze werd omgeven door een hoog gefluit en een onwerkelijk, spookachtig gekreun, die door haar heen trilden. Het diepere geknor en gebrom voelde als een drukgolf, een beetje alsof ze door de bastonen van een reusachtige box tegen een muur gedrukt werd. Haar hele lichaam schokte en haar tanden begonnen te klapperen. Het lied begon haar zintuigen te overweldigen toen het haar middenoor in stroomde, haar uit balans bracht en haar lichaam in trek. Ze was nog nooit zo dichtbij geweest. Ze probeerde haar evenwicht te hervinden, maar wist niet of ze de intensiteit van de vibraties kon verdragen.

Ze hijgde door haar snorkel en begon onder haar masker te zweten. Ze moest weer naar boven, maar ze wilde niet weg, wilde niets missen. Het was haar laatste dag van het seizoen met de walvissen en ze zou een heel jaar moeten wachten op een nieuwe kans als deze. Ze concentreerde zich op de klanken, sloot haar ogen en werd één met het lied.

Toen Elizabeth haar ogen opendeed, zag ze nog een walvis naar Echo toe zwemmen. Haar hart begon nog wilder te kloppen. Onderling contact van walvissen was altijd het meest dramatische en potentieel belangrijkste deel van haar werk. Op zulke momenten kwam haar onderzoek naar communicatie tot leven en ze zond een onderzoekersgebedje naar de walvissen om hun te smeken haar iets goeds te geven, iets wat ze kon opschrijven en gebruiken om haar instituut ertoe over te halen haar nog wat meer tijd te geven om haar proefschrift te schrijven.

Terwijl ze naar de lome waterdans van de twee zachtmoedige reuzen keek, dacht Elizabeth niet meer aan deadlines. Ze wist dat de functie van het gezang een van de grote mysteries van de zee was, waarbij hof-

makerij en competitie de twee hoofdtheorieën vormden. Wat ze te zien zou krijgen zou een stukje van de puzzel kunnen leveren.

Elizabeth liet wat lucht uit haar longen ontsnappen en zonk onder water. Als ze de interactie wilde begrijpen, moest ze het geslacht van de nieuwe walvis te weten komen. Vrijwel onmiddellijk zag ze de half-ronde kwab onder de buik, waaruit bleek dat dit een vrouwtje was. Elizabeth liet nog wat lucht ontsnappen en zonk nog dieper, de videocamera met strakke armen voor zich uit houdend, hem richtend op de plek waar ze naar keek. De walvis zwom vlak naast haar. Hoewel ze vierduizendmaal zoveel kracht had als Elizabeth, sloeg het vrouwtje haar niet weg. In plaats daarvan hief ze gracieus haar vier meter lange borstvin tot boven Elizabeths hoofd. En toen zag Elizabeth het.

‘O, mijn god,’ sputterde ze in haar snorkel. Ze kwam dichterbij om te zien of ze het zich niet verbeelde. Nog nooit had een onderzoeker gezien wat zij nu op film ging vastleggen.